

les dem, som sige, at det vil være gavnligt, at der er en kjøbenhavnst Bestyrelse, hvorunder Landets hele Jernbanevæsen samler sig, og at det vil bringe Provinserne til at føle sig mere knyttede til Kjøbenhavn. Jeg frygter dog meget for, at det netop kan udøve den modsatte Virkning, og at man let i Provinserne, hvis man senere af forskjellige Aarsager finder Mangler ved Bestyrelsen, just vil sige: „Ja, det er, fordi det er en kjøbenhavnst Bestyrelse“ istedetfor at sige: „Ja det er, uagtet det er en kjøbenhavnst Bestyrelse.“

Efter Alt, hvad jeg saaledes har tilladt mig at fremhæve, kan jeg ikke paa nogen Maade finde det rigtigt at gaae ind paa Lovforslaget i den Skikkelse, hvori det nu foreligger. Jeg maa ansee det for ønskeligt og nødvendigt, at man ikke fastslaaer nogen Ordning af hele det vigtige Jernbanedriftssystem, før vor Erfaring er større, og førend vi have Grund til at føle os overbeviste om, at vi have fundet det Rigtige og det, som gennem Tidernes Løb vil være til Publicums Tilfredshed; men denne Erfaring har Ingen af os i dette Øieblik, saaledes at vi med Sikkerhed kunne sige, at denne Ordning er den bedste, som det er muligt at opnaae. Kun paa den Betingelse kunde jeg for mit Bedkommende gaae ind paa Lovforslaget, enten at Bestemmelsen i samme om Udløsningsretten bortfalder — altsaa dets § 3 gik ud —, eller at det blev Regjeringen eller, om man hellere vil, Rigsdagen overladt at bestemme Driftsplanerne og Taxterne. Men for det Tilfælde, at man vilde opstille en saadan Fordring, staaer det for mig temmelig klart, at det vilde være det Samme som at forkaste det Hele. Jeg har i det Mindste den Fornemmelse — men jeg veed det jo ikke —, at det sjællandske Jernbaneselskab neppe vil gaae ind paa enten at overtage Driften med Opretholdelse af den nuværende Udløsningsret, eller ogsaa paa den Betingelse, at Regjeringen eller Rigsdagen skal fastsætte Fartplaner og Taxter. Men hvad da? Ja, det er netop Spørgsmaalet. Finder den høitæredede Indenrigsminister, at den nuværende Tilstand er en saadan, at den nødvendigt maa forandres, da skal jeg ganske høre mig for hans Dom i saa Henseende, men jeg skal da foreslaae, at vi

gaae over til en foreløbig Drift af Jernbaneanlægene i Sylland og Fyen fra Statens Side, indtil det hele Anlæg er færdigt, og at der først da atter tages Bestemmelse om, hvorvidt Staten skal vedblive at drive disse Jernbaner, eller skal bortforpagte dem. Der er, som bekendt, rundt omkring i Europa foregaaet en stor Svingning i Henseende til Driften af Jernbaner. Dette er ikke blot Tilfældet i Frankrig, men selv i et Land som England, hvor Statsindustrien ellers forlastes som noget meget Uheldigt, men hvor dog saavel Publicum som Parlamentet fortiden arbeide hen til at faae de private Selskabers Drift forandret til en Statsdrift. Jeg troer, at der i flere Lande er en stærk Tendents hertil, og jeg antager det næsten for at være den eneste mulige Maade, hvorpaa Publicums Interesser ville kunne blive varetagne. Men, vil man ikke gaae ind paa en Statsdrift, saa er der dog endnu en Udvei, som jeg havde tænkt mig at foreslaae, nemlig, enten at Driften bliver overdraget til saadanne Institutioner, at man kan være sikker paa, at Driftsactierne virkelig ville vedblive at være i danske Hænder, eller at man suspenderer Udløsningsretten ligeoverfor det nuværende Selskab for et vist Antal Aar, indtil Anlægget er heelt færdigt, men at man til Gjengjæld betinger sig, at Regjeringen eller Rigsdagen skal være fuldkommen Herre over at bestemme Fartplanerne og Taxterne. Thi at Fartplanerne og Taxterne virkelig er i Publicums Interesse er det, hvorpaa det Hele kommer an, og Befolkningens Ret er det dog ganske vist, at den ved Statsstyrelsen kan finde sin Virksomhed og sine Interesser beskyttede og ikke truede.

Indenrigsministeren: Det er egentlig nærmest for en personlig Bemærkning, at jeg allerede nu har forlangt Ordet. Den ærede Rigsdagsmand, som nys satte sig, yttrede, at det var blevet sagt, at det var uheldigt, at Overdriftsbestyreren for de jydsk-sjyenske Baner var en Udlænding, og at Driften af Banerne i det Hele ikke var paa rette Sted i hans Haand. Jeg kan ikke antage, at det ærede Medlem derved sigtede til Andet end til mine Udtalelser, dengang jeg forelagde nuværende Lovudkast, men i saa Tilfælde maa han fuld-